

Absurdum enim est, si legibus quidē cum minus rectē latae sint, sed fraudē fecerint, qui tulerint, non putemus oportere obedire, at pactis necessarium putemus. Deinde conuenit illud, Iusti dispensatoriē esse iudicem, vt non hoc ei spectandum sit, sed quod est iustius. Et iustum quidem non licere peruertere nec fraude, nec necessitate, quia natura factum sit: pacta verō fieri & a deceptis, & a coactis. Præterea conuenit animaduertere, an contrarij alicui sint aut ex scriptis legibus, aut ex communib. & iusti, aut honestis. Præterea an alis pactis posterioribus, aut prioribus, aut enim posteriora rata sunt, & irrita priora: aut priora recta sunt, & posteriora falsa. Vtrotque modo erit uile. Deinde expediet videre, si qua in parte aduersentur iudicibus, & quæcunque alia huiusmodi. Etenim hæc facilia cognitu similiter sunt. Quæstiones autem testimonia quædam sunt. Habere verò videntur fidem, quia necessitas quædam in eis inest. Nō est igitur difficile earum vim intelligere, & quæ de eis dici possunt, explicare. ex quibus si sint propria, eas augere licet, quia veræ solæ ex testimoniis sint: si aduersentur, & cum aduersario faciant, euerterit aliquis veritatem, dicens de vniuerso genere quæstionum. Nihil enim minus, qui coguntur, falsa dicunt, quàm vera, & tolerantēs, ne dicant vera, & facillè mentientes, vt requiescant citius. Oportet autem habere facultatem referendorum ad hæc præteritorij exemplorum, quæ sciunt iudicantes. Iurifurandi verò ratio, quadripartita distributio est: aut enim offert, & accipit, aut neutrum: aut vnum quidem, alterum verò nequaquam. Et ex his aut offert, non accipit: aut accipit, non offert. Præterea alius est considerandi modus, an iuratum sit, & sic aut ab ipso, aut ab illo. Ac non offert quidem, quod facillè peierant, & quod iuratus non reddit, hos autem etiam non iuratum arbitratur damnatorqs. Et quod hoc periculum melius est in iudicibus, quia his quidem credit, illi verò nequaquam. Non accipit: quod pro pecuniis iusurandum est. Et quod si esset improbus, iuraret, quia melius est causa alicuius rei improbum esse, quàm nullius. iuratus enim habebit: non iuratus nequaquam. Quare ob virtutem erit, sed nō ob pericuriū nō iurare. Et illud Xenophanis quadrat, quod non æqualis pro-uocatio ipsa est. impio aduersus pium, sed similis, ac si robustus debile ad verberadū,

A ἄποπον γὰρ, εἰ, τοῖς μὲ νόμοις, ἀλλ' μὴ ὀρθῶς κεί-
 ρηθοῖ ὄντων, ἀλλ' ἐξ ἀπατήτων οἱ πειθέμενοι, ἐκ
 οἰόμεθα δὲν πείθεσθαι τὰς δὲ συνθήκας,
 ἀλλὰ τὸν εἶτα ὅτι τὸ δικαίον βραβεύεται: ὅστις
 ὁ δικαστὴς οὐκ οὐκ τὸ τοῦ σπεπένον, ἀλλ' ὡς δι-
 καίωτερον. καὶ τὸ μὲν δίκαιον, ἐκ ἐστὶ μεταστέ-
 ψασ, ἢ τ' ἀπάτη, οὐτ' ἀδικη, περὸς τὰς γὰρ ὅστις
 συνθήκας ἢ γὰρ οὐτ' ἐξ ἀπατήθεντων, καὶ
 ἀναδικαθέντων. πορὸς δὲ τοῦτοισι σκοπεῖν, ἐπὶ
 ἐναντία πρὸς ὅτι, ἢ ἢ γὰρ χαλαρῶς νόμων, ἢ
 ἢ ἢ κοινῶν, καὶ τοῖς δικαίοις ἢ καλοῖς. ἐπὶ τε, εἰ
 ἄλλως συνθήκας ὑστερα, ἢ πορὸς ἢ γὰρ
 αἰ ὑστερα κύρια, ἀκέρως δ' αἰ πορὸς τρῶν, ἢ αἰ
 πορὸς τρῶν ὀρθῶν, αἰ δ' ὑστερα ἠπατήκεσιν, ὅ-
 ποτέως αἰ ἢ χρησίμων. ἐπὶ δὲ, τὸ συμφέρον
 ὄραν, εἰ πρὸς ἐναντιότητι τοῖς κριταῖς, καὶ ὅσα
 ἄλλα τοιαῦτα, καὶ γὰρ ταῦτα ὀφθαλμοῖς ὁμοί-
 ως. αἰ δὲ βάσανοι, μαρτυρία, πινέες εἰσιν, ἐχθρῶν
 δὲ δοκοῦσι τὸ πιστῶν, ὅτι ἀδικη, τις πορὸς ἴσ-
 τιν. ἐκαστοῦ χαλεπὸν οὐδὲν πορὸς τούτων ἰδέσθαι,
 καὶ τὰ ἐν δὲ χαλεπὰ εἰπεῖν, ἐξ ὧν αἰ τε ἴσφα-
 ρωσιν οἰκίαι, αὐξάνει ὅστις, ὅτι ἀληθεῖς μόναν
 ἢ ἢ μαρτυρίαν εἰσιν αὐτῶν, εἰ μὴ τε ὑπερῶν αἰ
 ὄσσι, καὶ μὴ τῶ ἀμφισβητούμεν, διαλυτοῖς αἰ
 D τις τὰ κληθῆ, λέγων καὶ ὅτι τῶ νόμοις ἢ βα-
 σανῶν ἐξ ἴσθιν γὰρ ἢ πρὸς ἀδικη, ζῶντες τὰ ἴσθιν
 δὴ λέγουσιν, ἢ τὰ κληθῆ, καὶ διακαρτερωῦτες
 μὴ λέγειν τὰ κληθῆ, καὶ βραβείας καταλελυόμε-
 νοι, ὡς περὸς τὸν νόμον δὲ ἢ ἢ ἐχθρῶν ἐπανα-
 φέρειν ὅτι τοιαῦτα γὰρ κληθῆ, περὸς δὲ ἴ-
 γματα, αἰ ἴσθιν οἱ κρίνομεν. πορὸς δὲ ὄρκοι,
 τετραχῶς ὅτι διελεῖν ἢ γὰρ δίδωσι καὶ λαμβά-
 νει, ἢ ἐδέσθην ἢ τὸ μὲν, τὸ δ' ἢ καὶ τούτων, ἢ
 E δίδωσι μὲν, οὐ λαμβάνει δὲ ἢ λαμβάνει
 μὲν, ἐ δίδωσι δὲ. ἐπὶ ἄλλως περὸς ταῦτα, εἰ
 ὁμῶς μοι τε ὄσσι, ἢ ἴσθιν ἀντι, ἢ ἴσθιν ἐκείνου.
 οὐ δίδωσι μὲν οὐ, ὅτι βραβείας ὅπορκοῦσι.
 καὶ δὲ ὅτι, ὁ μὲν ὁμοῖος ἐκ δὲ δίδωσι τὸ δὲ δὲ,
 μὴ ὁμοῖος οἰεται κατὰ δικήν. καὶ ὡς
 ὄσσι ὁ κίνδυνος κρείπτον, ὅτι κτὶς δικαστῆς
 F τοῖς μὲν γὰρ, πιστεύει τὰ δ' ἢ, οὐ. οὐ λαμ-
 βάνει δ' ἢ, ὅτι ἀπὸ χρημάτων ὄρκοι. καὶ ὅτι
 εἰ μὴ φαῦλον, κατὰ νόμον αἰ κρείπτον
 γὰρ ἐνεκά τῶ φαῦλον εἶναι, ἢ κληθῆς ὁμο-
 στες μὲν γὰρ, ἐξεί: μὴ ὁμοῖος δ' ἢ, οὐ. οὐ πῶ
 δὲ δὲ ἀπὸ τῶ αἰ εἶναι, ἀλλ' οὐ δὲ ὅπορκοιαν
 τὸ μὴ καὶ τὸ τῶ ξηνοφαίος ἀμύθηται, ὅτι ἐκ
 ὁμοῖα καὶ εἰ ἰσχυρὸς ἀδελφὴ πατάξαι, ἢ πη-
 γῶν

ἴσθιν πορὸς κληθῆς αὐτῆ, ἀσβεβῆ πορὸς δὲ σβεβῆ, ἀλλ'